

KATJA AGLERT
22.2-19.6 2014

ON

INVASIVE

GROUND

marabouparken

När en art beskrivs som invasiv innebär det att den ursprungligen inte tillhör miljön där den etablerar sig. Den saknar *naturliga fiender* och kan därmed ta över miljön. I utställningen *On Invasive Grounds* tar sig konstnären Katja Aglert en närmare titt på den utbredda föreställningen att det på jorden funnits ett originaltillstånd präglad av harmoni och balans som vi människor har som mål att upprätthålla. Utställningen spårar människans hand i det artificiella ljusets utbredning, de manliga myternas Arktis och till floran på världsarvet Sveaborg. Under gång träder en helt annan idé om jordens tillstånd fram: en värld som alltid varit och fortfarande är i konstant flux och i ständig interaktion mellan djur, natur och människa där den sistnämnda kan ses som jordens främsta invasiva art.

1 SPECTACULARS STUDY

Spectaculars kallades neonskyltarna, stora som hela kvarter, på Times Square i New York i början på 1900-talet. *Spectaculars Study* (2014) är ett neonbaserat verk som kretsar kring det artificiella ljusets intåg i världen. Vetenskapsmannen Kristian Birkeland var den som först kom med en vetenskaplig förklaring till processerna bakom norrskenets uppkomst. Dessa processer är detsamma som i våra neonlys. Neon är alltså ett slags norrsken i kompakt form.

Katja Aglert:

– Linjerna i *Spectaculars Study* är hämtade från vad man tror är de första grotteckningarna av ett norrsken som förhistoriska människor skapade för ungefär 30 000 år f kr. Jag ser *Spectaculars Study* som en slags sambandscentral för hur människor har tolkat det här himlafenomenet genom olika tider. För ett tiotal år sedan började jag intressera mig för norrskenet som en del i min utforskning av det post-industriella fenomenet ljusföroreningar. Dessa är miljöproblem ur ekologiska, energimässiga och hälso-mässiga perspektiv. Om man tittar på jorden som ett resultat av

Ljusföroreningar
i Los Angeles/
Light pollutions
in Los Angeles

olika processer i universum så kan vi konstatera att vi människor, på ett fundamentalt sätt, har lyckats påverka hela den här bollen som flyger omkring i universum. Nuförtiden när vi tittar på jorden nattetid så ser den ut som en discokula p g a av allt artificiellt ljus och nattliga fenomen som norrsken konkurreras ut av ljusen. Vi har skulpterat om jordens yta så pass mycket att man kan tala om den som en kulturell topografi.

WINTER EVENT – ANTIFREEZE

Efter en livslång dröm att åka till Arktis deltog Katja Aglert år 2009 i en konst- och forskningsexpedition som tog henne dit. Med sig hade hon, som generationer av äventyrare innan henne, ett par projektidéer. Väl på plats insåg konstnären att Arktis sedd från ett båtdeck påminde om ett besök på Kolmården: den s k vildmarken var uppkallad efter någon av alla upptäckare som stuckit flaggan i isen och isbjörnarna var märkta med halsband och delaktiga i ett eller annat forskningsprojekt.

En av de böcker som hon tog med sig på resan var den amerikanska forskaren Lisa Blooms *Gender On Ice – American Ideologies of Polar Expeditions*. Bloom beskriver hur man ur ett amerikanskt perspektiv var bekymrad över att den riktiga mannen hade ställts i skuggan av andra mjukare mansideal. Detta sågs som ett problem och därför blev expeditionerna ägnade att utforska ditintills utforskade platser vid polerna ett populärt sätt att sätta fokus på en mer maskulin man – äventyraren och polarhjälden. I videoverket *Winter Event – antifreeze* (2009–2010) ser vi hur kvinnan och konstnären Katja Aglert försöker

förhålla sig till Arktis historia av manliga hjältedåd och misslyckade äventyrare. Vid varje landstigning på Arktis genomför hon Fluxus-konstnären George Brechts instruktionsverk från 1960-talet *Winter Event – antifreeze* i egen tolkning genom att smälta en bit is i handen. I filmen ser vi en serie tagningar där konstnären och fotografen med komisk envishet kämpar emot den arktiska vinden och kylan för att genomföra sitt projekt.

Katja Aglert:

– Man ser en karaktär som är väldigt upptagen med någonting i det Arktiska landskapet. Vi förstår inte riktigt vad men det finns ett allvar i att få någonting gjort. När jag såg den här berättelsen i dokumentationsmaterialet som jag samlat ihop så tyckte jag att det speglade historierna kring vad misslyckade hjältar och äventyrare hade tagit sig för på Arktis. Jag frågade mig själv vad jag hade där att göra? Jag är definitivt en av de misslyckade hjältarna. Men jag lockas av humorn i våra dystra historier och att använda det skrattretande som ett sätt att reflektera över människors tillkortakommanden tycker jag var ett relevant verktyg i det här fallet.

3 ON INVASIVE GROUND

Videoverket *On Invasive Ground* (2012) utspelar sig vid fästningen Sveaborg, belägen på en ö utanför Helsingfors. Fästningen står på Unescos världsarvslista tack vare dess militära arkitektur. Men även landskapet, som ter sig som ett frodigt paradys jämfört med de kringliggande skärgårdsöarna, är också en viktig del av kulturarvet eftersom dess framväxt är så starkt förknippat med fästningens historia. Ön är unik på det sättet att när den svenske fältmarskalken Augustin Ehrensvärd kom dit för att anlägga fästningen i mitten av 1700-talet så rensades hela ön för byggnationen. Sedan dess har florran påverkats radikalt i omgångar genom århundraden. Idag talar man om den svenska, den ryska och den finska perioden när man karaktäriserar öns flora. De olika perioderna har inneburit att det har tillkommit nya arter som slagit rot på ön men som inte har tagit över utan som har vuxit sida vid sida med de andra växterna. Ur ett växtlighetsperspektiv är det unikt och dessa växtlager anses nu vara en del av miljön som man försöker bevara. Naturen är här som på Arktis en intrikat väv spunnen av tillfälligheter, anpassning och historiska projekt.

Katja Aglert:

– Med invasiva arter finns det hela tiden ett hot och en rädsla för att något ska gå överstyr. Ett kontrollbehov, en ordning som man tycker sig ha etablerat kan plötsligt rasera. Föreställningen verkar vara att när något hotar min ordning, då tycker jag mig ha rätt att slå tillbaka. När jag t ex fick mördarsniglar i min trädgård så kände jag igen det dåvarande resonemanget i president Bushs krigsretorik i mitt eget sätt att tänka. Jag funderar mycket på det här och tycker att de här idéerna är väldigt närvarande i samhället idag. En stark tendens är ju frammarschen av högerextremism i Europa. Den grundar sig på idén att det ursprungligen fanns rätt folk på rätt plats och som en följd av det: fel folk på fel plats.

Under sin vistelse på Sveaborg kom Katja Aglert i kontakt med trädgårdsmästare lina Johansson på öns parkförvaltning. Hennes chef, Anja Pitkänen har fotograferat floran på Sveaborg under 30 år och byggt upp ett arkiv som dokumenterar växtligheten och dess förändring på ön över tid. Det är genom dessa två personer som Katja Aglert baserat en stor del av sin research för *On Invasive Ground*. lina Johansson figurerar själv i en av filmerna och berättar om floran på Sveaborg och Anja Pitkänen har lånat ut sina bilder som visuellt material i delar av verket.

Katja Aglert:

– Jag tycker det var spännande med florans historier som en slags reflektion över den finska kontexten med de starka högerpopulistiska vindarna som blåser både där och i hela Europa. Det finns en idé om att det finns något genuint finskt och att människor från andra platser i världen har mindre där att göra. Det blev intressant att jobba med denna finska flora där olika växter lever sida vid sida i en slags utopi. Floran på Sveaborg är en del av det finska världsarvet. Det finska samhället, precis som de flesta andra samhällen, bygger faktiskt på influenser och flux. Det är ju helt absurt att tänka sig någonting annat. Men eftersom det är människor som ytterst kontrollerar och bevarar växtligheten så överförs våra mänskliga föreställningar till den. Begreppet natur är en mänsklig idé där vår uppfattning av naturen inte kan särskiljas från vår kultur. Vid sidan om den officiella berättelsen om den unika samexistensen växterna emellan på Sveaborg framgick det till slut att det ändå finns några växter som inte passar in och som man gärna vill utrota.

KATJA AGLERT ON INVASIVE GROUNDS

› ENGLISH

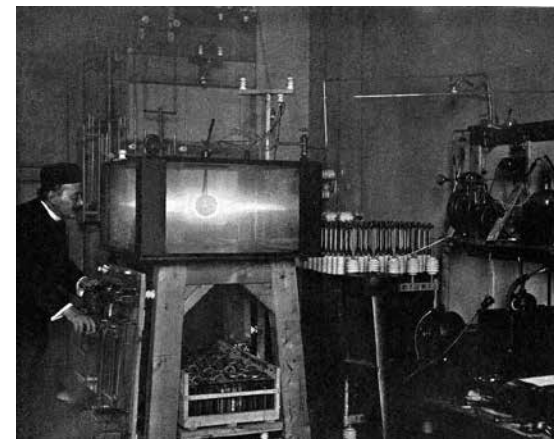
When a species is described as invasive it means that it was not originally part of the environment in which it has established itself and that it lacks *natural enemies*, thus taking over the environment. In the exhibition *On Invasive Grounds*, artist Katja Aglert explores some of the ideas related to the widespread notion of a primordial state, characterised by harmony and balance, which we strive to re-establish. The exhibition traces the human hand in the proliferation of artificial light, explores the Arctic of male myths and the flora of the World Heritage site of Suomenlinna. Eventually a completely different idea about the earth's original state emerges: a world that has always been, and continues to be, in perpetual flux, a world characterised by constant interaction between animals, nature and human beings, the latter of which may be regarded as the earth's most invasive species.

SPECTACULARS STUDY

Spectaculars, that was the trade name of the early 20th century neon lighting displays at Times Square in New York, some of which occupied an entire block. *Spectaculars Study* (2014), presented in

the exhibition, is a neon-based work, which deals with the introduction of artificial light in the world. Physicist Kristian Birkeland was the first to scientifically explain the nature of the Northern Lights. The processes he concluded is the same as in neon lights. Neon can therefore be described as a kind of Northern Lights in compact form.

Kristian
Birkelands
Terrella,
1895

Katja Aglert:

– The lines of *Spectaculars Study* are from what is believed to be the first cave painting of Northern Lights created by pre-historic people some 30,000 years BC. I think of *Spectaculars Study* as a kind of liaison centre for how people have interpreted this celestial phenomenon throughout the ages. Around ten years ago I began taking an interest in the Northern Lights as part of my research of the post-industrial phenomenon light pollution, which is an environmental problem that affects our ecology, energy resources and health. If you look at the earth as the result of various processes in the universe, it is noticeable that human beings have managed to impact every aspect of this ball that flies around in the universe. Nowadays the earth at night looks like a disco ball because of all the artificial lights, so nocturnal phenomena such as the Northern Lights are erased by the lights. We have re-sculpted the surface of the earth to the extent that you can talk about it as a cultural topography.

2 WINTER EVENT – ANTIFREEZE

Following a lifelong dream to visit the Arctic, in 2009 Katja Aglert participated in an art and research expedition to the polar region. Like generations of adventurers before her, she brought along a couple of project ideas. Once she had arrived, the artist realised that the Arctic seen from the deck of a ship rather resembled a visit to Kolmården Wildlife Park, that the so-called wilderness was named after some of the adventurers that had planted a flag in the ice and that the polar bears were tagged with collars and were participants in various research projects.

One of the books that the artist took with her on the journey was the American researcher Lisa Bloom's *Gender on Ice: American Ideologies of Polar Expeditions*. Bloom describes how, from an American perspective, there was concern that the real man had been pushed into the background by other, softer male ideals. This was perceived as a problem. As a result, expeditions with the aim of exploring hitherto unknown territories near the poles became a popular way of focusing on a more masculine type of man – the adventurer and the polar hero. The video work *Winter Event – antifreeze* (2009–2010) shows how the woman and the artist Katja Aglert tries to relate to the Arctic history of male heroics and failed adventurers. On each landing at the Arctic, she performs her own interpretation of the

WINTER EVENT
– ANTIFREEZE
olika tekniker/
various media
2009–2014

Fluxus artist George Brecht's 1960s instruction work *Winter Event – antifreeze*, by melting a piece of ice in her hand. The film shows a series of shots where the artist and the photographer with comical persistence struggle against the Arctic wind and freezing cold in order to realise their project.

Katja Aglert:

– You see a character that is very much occupied with something in the Arctic landscape. We don't really understand what is going on, but there is something serious about getting things done. When I saw this narrative in the documentation material that I had collected, I thought it reflected the tales of the Arctic activities of the failed heroes and adventurers. I asked myself why I would go there. I'm definitely one of the failed heroes. But I'm drawn to the humour of our sad stories. In this case I thought it was relevant to use the laugh provoking as a way of reflecting human's shortcomings.

3 ON INVASIVE GROUND

The video work *On Invasive Ground* (2012) takes place at the Suomenlinna fortress, situated on an island outside Helsinki. The fortress is a Unesco World Heritage site thanks to its military architecture. However, its landscape, which looks like a lush paradise in comparison to the surrounding islands, is also an important part of its cultural heritage, seeing that its development is so intimately connected to the history of the fortress. The island is unique in that when the Swedish field marshal Augustin Ehrensvärd began constructing the fortress in the middle of the 18th century the entire island was cleared for the construction work. Ever since, the flora has undergone radical change, by turns, throughout the centuries. One usually talks about the Swedish, the Russian and the Finnish periods, during which new species have been introduced to the island, growing side by side with other plants without taking over completely. This is a unique type of vegetation and the various layers of plants are now considered part of the cultural heritage and worth preserving. Just like the Arctic, nature is here an intricate web woven by coincidence, adaptation and historical projects.

WINTER EVENT
- ANTIFREEZE
olika tekniker/
various media
2009-2014

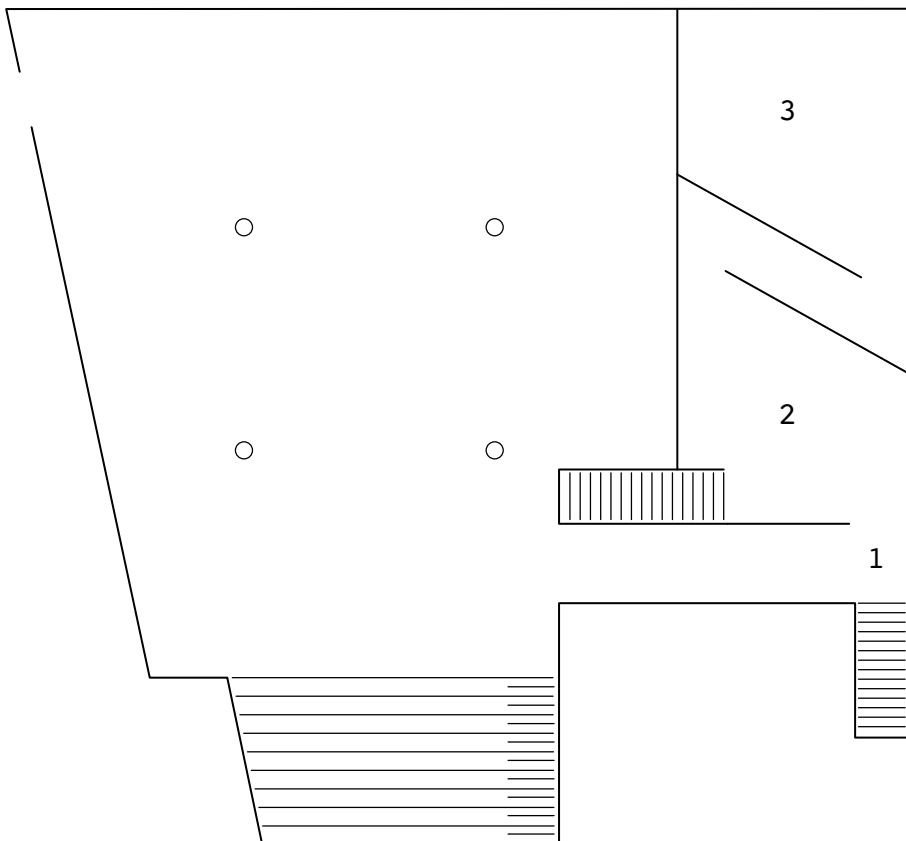
Katja Aglert:

- **With invasive species there is always the threat and the fear that things will get out of hand. There is a need for control. One has established an order that may suddenly crumble. The idea seems to be: when someone threatens my order, I reserve the right to hit back. For example, when my garden was invaded by Spanish slugs, I recognised the war rhetoric of President Bush in my own way of thinking. I think a lot about these things and I believe these ideas are very much present in today's society. A strong tendency is the growth of right-wing extremism in Europe. It is based on the idea that originally the right people were in the right place, and as a consequence: wrong people were in the wrong place.**

During her residency at Suomenlinna, Katja Aglert collaborated with the gardener Iina Johansson at the island's park management. Her superior, Anja Pitkänen, has photographed the flora of Suomenlinna for 30 years and created an archive that documents the vegetation and its changes over the years. The artist has based a large part of her research for *On Invasive Ground* on these two people. Iina Johansson features in one of the films, talking about the flora of Suomenlinna and Anja Pitkänen has contributed images to the visual material for parts of the work.

Katja Aglert:

- **I thought the stories of the flora was exciting as a kind of reflection of the Finnish context and the resurgence of right-wing populism both there and in Europe. There is an idea of something genuinely Finnish and that people from other parts of the world do not really belong there. It was interesting to work with this Finnish flora where different plants flourish side by side in a kind of utopia. The flora of Suomenlinna is part of the Finnish cultural heritage. Finnish society, like most societies, is built on influences and flux. It's absurd to think anything else. But because the flora is controlled and maintained by people, our human conceptions are transferred onto it. Also the concept of nature is a human idea inextricably linked to our culture. Alongside the official story of the unique co-existence between various plants on Suomenlinna, it eventually emerged that there was some plants that didn't fit in and which one wanted to exterminate.**

UTSTÄLLNING
EXHIBITION

KATJA AGLERT
ON INVASIVE GROUNDS

- 1 *Spectaculars Study*
neon 2014
- 2 *Winter Event – antifreeze*
olika tekniker/various
media 2009–2014
- 3 *On Invasive Ground*
videoinstallation/video
installation 2012

› Katja Aglert (född 1970) är baserad i Stockholm och arbetar och ställer ut i Sverige och internationellt på museer, filmfestivaler och konsthallar. Katja Aglerts konstnärliga arbete är multidisciplinärt till sin natur och hon arbetar både individuellt och i samarbeten.

www.katjaaglert.com

› Katja Aglert (born 1970) is based in Stockholm and exhibits widely in Sweden and internationally in museums, film festivals and art centres. The artistic practice of Katja Aglert is multidisciplinary and she works both individually and in collaborations.

www.katjaaglert.com

On Invasive Ground,
video 2012

Produktion/Production 2011–2012
HIAP som del av programmet/as
part of the programme Step-by-
Step curerat av/curated by
Marita Muukkonen

Spectaculars Study,
neon 2014

Produktion/Production
Marabouparken

Winter Event – antifreeze,
olika tekniker/various media
2009–2014

Tack till/Thanks to
Jan Belgers
Janet Biggs
Lisa Bloom
Ian Burns
Torbjörn Eriksson
Stefanie Hessler
Eva Månsson
Andreas Rondahl
Sanna Sundqvist
Audun Tholfsen

Winter Event – antifreeze har
i olika delar i projektet realiserats
med stöd av /has in parts been
realised with support from (in
alphabetical order)
Fjällräven
Konstfrämjandet i Stockholm,
Konstnärnsnämnden/
The Swedish Arts
Grants Committee
Kungliga Operan/
The Royal Swedish Opera
Moderna Museet
Naturkompaniet
Privata donatorer/
Private donors
The Arctic Circle, administered
by the Farm, Inc.
WELD

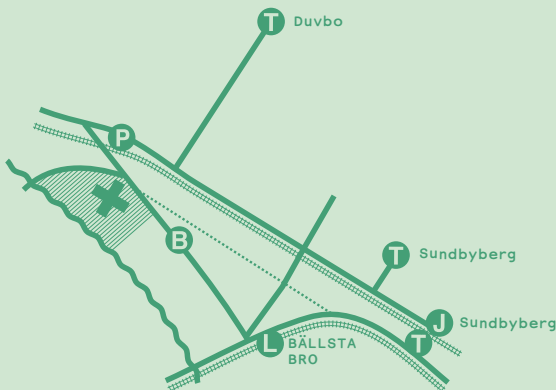
KATJA AGLERT
ON INVASIVE GROUNDS

CURATOR
Helena Selder
Kontnärlig ledare/
Artistic Director

ÖVERSÄTTNING/
TRANSLATION
Hans Olsson

PERSONAL/STAFF
Fredrik Holmqvist
Niki Kralli
Karin Maingourd
Bettina Pehrsson
Pontus Stråhle
Anna-Stina Ulfström
Cecilia Wallman

MARABOU® är ett registrerat varumärke och ägs av Mondeléz International. Kännetecknet MARABOU® används i enlighet med licens.

MARABOUPARKEN
Löfströmsvägen 8, Sundbyberg

Sundbybergs
stad

ÖPPET

tisdag–söndag 11–17
onsdag 11–20

Stockholms läns
landsting

KONSTHALL

telefon 08-29 45 90
www.marabouparken.se
info@marabouparken.se

KULTURRÅDET

DILIGENTIA
FASTHUGGRIET SOM GÖR SKILLNAD

RESTAURANG

telefon 08-29 45 95
www.parkliv.nu
info@parkliv.nu

SIGNALFABRIKEN
SUNDBYBERG

Marabouparken stöds av
Veidekke, Sundbybergs stad,
Stockholms läns landsting,
Kulturrådet, Diligentia
och Signalfabriken

marabouparken

UTSTÄLLNINGAR

22 februari–19 juni

Vår inre natur

Ann Böttcher, Kajsa Dahlberg,
Olafur Eliasson, Carl Fredrik
Hill, Joakim Koester, EvaMarie
Lindahl, Sivert Lindblom,
Anna Ling, Gerhard Nordström,
Henrik Olesen, Nina Saunders,
Lars-Andreas Tovey Kristiansen

22 februari–19 juni

On Invasive Grounds

Katja Aglert

PROGRAM

6 mars *Piece of Land*

Bokrelease med Sisters of Jam
(Mikaela och Moa Krestesen)

8 mars *On Invasive Grounds*

Katja Aglert visar utställningen
Körerna Salt och Eviva uppträder

26 mars *ORDBILD*

Föreläsning av
Amira Sofie Sandin

3 april *Winter Event – antifreeze*

Bokrelease med Katja Aglert
och Stefanie Hessler
*Climate Change and
Contemporary Art of the Polar
Regions: Gender After Ice*
Föreläsning av Lisa Bloom

23 april *Radical Gardening*

Föreläsning av George McKay